

ULUSAL YETERLİLİK

12UY0073-3

JAKARLI DOKUMA KUMAŞ DESEN HAZIRLAMA ELEMANI

SEVİYE 3

REVİZYON NO:01

TADİL NO: 01

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU

Ankara, 2019

ÖNSÖZ

Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) Ulusal Yeterliliği “Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre hazırlanmıştır.

Yeterlilik taslağı, 21/05/2012 tarihinde imzalanan işbirliği protokolü ile görevlendirilen Bursa Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği (BESOB) tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak hakkında sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmış ve görüşler değerlendirilerek taslak üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Nihai taslak MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sektör Komitesi tarafından incelenip değerlendirildikten ve Komitenin uygun görüşü alındıktan sonra, MYK Yönetim Kurulunun 18/07/2012 tarih ve 2012/52 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) Ulusal Yeterliliği 31/07/2019 tarih ve 2019/101 sayılı MYK Yönetim Kurulu kararı ile revize edilmiştir.

Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) Ulusal Yeterliliği Başkanlık Makamı'nın 20/05/2020 tarih ve 1570 sayılı kararı ile tadil edilmiştir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu

GİRİŞ

Ulusal yeterliliğin hazırlanmasında, sektör komitelerinde incelenmesinde ve MYK Yönetim Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe konulmasında temel ölçütler Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik'te belirlenmiştir.

Ulusal yeterlilikler için temel ölçütler aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır:

- a) Ulusal yeterlilikler, ulusal meslek standartları veya uluslararası standartlara dayalı olarak oluşturulur.
- b) Ulusal yeterlilikler katılımcı bir anlayışla hazırlanır ve ilgili tarafların görüş ve katkısı alınır.
- c) Ulusal yeterlilikler, mesleki alana ilişkin iş sağlığı ve güvenliği, çevre ve kalite ile ilgili hususları kapsar.
- d) Ulusal yeterlilikler kullanıcılar tarafından anlaşılacak şekilde yazılır.
- e) Ulusal yeterlilikler hayat boyu öğrenme ilkesi çerçevesinde bireyin kendini geliştirmesini ve meslekte ilerlemesini teşvik eder.
- f) Ulusal yeterlilikler açık veya gizli hiçbir ayrımcılık unsuru içermez.
- g) Ulusal yeterlilikler, bireyin bilgi, beceri ve yetkinliğinin kalite güvencesi dâhilinde ölçülmesini temin eden unsurları içerir.

**12UY0073-3 JAKARLI DOKUMA KUMAŞ DESEN HAZIRLAMA ELEMANI (SEVİYE 3)
ULUSAL YETERLİLİĞİ**

1	YETERLİLİĞİN ADI	Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı
2	REFERANS KODU	12UY0073-3
3	SEVİYE	3
4	ULUSLARARASI SINIFLANDIRMADAKİ YERİ	ISCO 08: 7318
5	TÜR	-
6	KREDİ DEĞERİ	-
7	A)YAYIN TARİHİ	18.07.2012
	B)REVİZYON NO/TADİL NO	Rev. No: 01 Tadil No: 01
	C)REVİZYON TARİHİ/ TADİL TARİHİ	01 No'lu Revizyon: 31.07.2019 01 No'lu Tadil 20.05.2020-1570
8	AMAÇ	<p>Bu yeterlilik Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) mesleğinin nitelikli kişiler tarafından yürütülmesi ve çalışmalarda kalitenin artırılması için;</p> <ul style="list-style-type: none">• Adayların sahip olması gereken nitelikleri, bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlamak,• Adayların, geçerli ve güvenilir bir belge ile mesleki yeterliliğini kanıtlamasına olanak vermek,• Eğitim sistemine, sınav ve belgelendirme kuruluşlarına referans ve kaynak oluşturmak, <p>amacıyla hazırlanmıştır.</p>
9	YETERLİLİĞE KAYNAK TEŞKİL EDEN MESLEK STANDART(LAR)I	
12UMS0193-3 Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı		
10	YETERLİLİK SINAVINA GİRİŞ ŞART(LAR)I	
-		
11	YETERLİLİĞİN YAPISI	
11-a) Zorunlu Birimler		
12UY0071-3/A1: İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma, İş Organizasyonu ve Kalite 12UY0073-3/A2: Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama		
11-b) Seçmeli Birimler		
-		
11-c) Birimlerin Gruplandırılma Alternatifleri ve İlave Öğrenme Çıktıları		

-		
12	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	
<p>Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) Mesleki Yeterlilik Belgesini elde etmek isteyen adaylar birimlerde tanımlanan teorik ve performansa dayalı sınavlara tabi tutulur. Adayların yeterlilik belgesini alabilmeleri için teorik ve performansa dayalı sınavların ikisinden de başarılı olmaları şartı vardır.</p> <p>Yeterlilik birimlerindeki teorik ve performansa dayalı sınavlar, her bir birim için ayrı ayrı yapılabileceği gibi birlikte de yapılabilir. Ancak her birimin değerlendirmesi bağımsız yapılmalıdır.</p> <p>Yeterlilik birimlerinin geçerlilik süresi, birimin başarıldığı tarihten itibaren 2 yıldır. Yeterlilik birimlerinin birleştirilerek bir yeterliliğin elde edilebilmesi için tüm birimlerin geçerliliğini koruyorsa olması gerekmektedir.</p>		
13	BELGE GEÇERLİLİK SÜRESİ	Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) yeterlilik belgesinin geçerlilik süresi beş (5) yıldır.
14	GÖZETİM SIKLIĞI	-
15	BELGE YENİLEMEDE UYGULANACAK ÖLÇME-DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ	<p>Beş (5) yıllık geçerlilik süresinin sonunda belge sahibinin performansı aşağıda tanımlanan yöntemlerden en az biri kullanılarak değerlendirmeye tabi tutulur;</p> <p>a) 5 yıl belge geçerlilik süresi içerisinde toplamda en az iki yıl ve ya son altı ay boyunca ilgili alanda çalıştığını gösteren kayıtları (hizmet dökümü, referans yazısı/mektubu, sözleşme, fatura, portfolyo, vb.) sunmak,</p> <p>b) Yeterlilik kapsamında yer alan yeterlilik birimleri için tanımlanan uygulama sınavlarına katılmak.</p> <p>Değerlendirme sonucu olumlu olan adayların belge geçerlilik süreleri 5 yıl daha uzatılır.</p>
16	YETERLİLİĞİ GELİŞTİREN KURULUŞ(LAR)	Bursa Esnaf Sanatkarlar Odaları Birliği
17	YETERLİLİĞİ DOĞRULAYAN SEKTÖR KOMİTESİ	MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sektör Komitesi
18	MYK YÖNETİM KURULU ONAY TARİHİ VE SAYISI	İlk Onay:18.07.2012-2012/52 01 No'lu Revizyon: 31.07.2019 – 2019/101 01 No'lu Tadil 20/05/2020-1570

12UY0071-3/A1 İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ, ÇEVRE KORUMA, İŞ ORGANİZASYONU VE KALİTE YETERLİLİK BİRİMİ

1	YETERLİLİK BİRİMİ ADI	İş sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma, İş Organizasyonu ve Kalite
2	REFERANS KODU	12UY0071-3/A1
3	SEVİYE	3
4	KREDİ DEĞERİ	-
5	A)YAYIN TARİHİ	18.07.2012
	B)REVİZYON NO/TADİL NO	Rev. No: 01 Tadil No: 01
	C)REVİZYON TARİHİ/ TADİL TARİHİ	01 No'lu Revizyon: 31.07.2019 01 No'lu Tadil 20.05.2020-1570
6	YETERLİLİK BİRİMİNE KAYNAK TEŞKİL EDEN MESLEK STANDARDI	12UMS0193-3 Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı
7	ÖĞRENME ÇIKTILARI	<p><u>Öğrenme Çıktısı 1: Çalışma sahası ve görev sürecindeki iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini açıklar.</u> Başarım Ölçütleri: 1.1: İş sağlığı ve güvenliği konusunda işyerine ait yasal kuralları tanımlar. 1.2: İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili risk etmenlerini azaltmayı tarif eder. 1.3: Acil durum prosedürlerini uygulamayı tarif eder.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 2: Çalışma sahası ve görev sürecindeki çevre koruma önlemlerini açıklar.</u> Başarım Ölçütleri: 2.1: Çalışma alanında çevre koruma ve güvenliğine yönelik alınan önlemleri açıklar. 2.2: Çalışma alanındaki atık kontrolü, imhası ve değerlendirilmesine yönelik uygulamaları açıklar.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 3: İş Organizasyonu süreçlerini açıklar.</u> Başarım Ölçütleri: 3.1: Haftalık iş planına göre kendisinin günlük iş planını hazırlama sürecini açıklar. 3.2: Sorumlu olduğu işlerde raporlamanın nasıl yapılacağını tanımlar. 3.3: Amirinin talep ettiği şekilde bir arşivlemenin nasıl yapılacağını tanımlar.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 4: Kalite gerekliliklerine uygun çalışma yöntemlerini açıklar.</u> Başarım Ölçütleri: 4.1: Görev aldığı süreçte kalite gerekliliklerine uygun çalışma yöntemini açıklar. 4.2: Kullandığı araç-gereç, alet ya da donanımların kalite gerekliliklerine uygun çalışma yöntemlerini açıklar.</p>
8	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	
8 a) Teorik Sınav		
<p>(T1) Çoktan Seçmeli Sınav: A1 birimine yönelik teorik sınav Ek A1-2'de yer alan "Bilgiler" kontrol listesine göre gerçekleştirilir. Teorik sınavda adaylara en az on dört (14) soruluk 4 seçenekli çoktan seçmeli ve her biri eşit puan değerinde yazılı sınav (T1) uygulanmalıdır. Çoktan seçmeli sorularla düzenlenmiş sınavda yanlış cevaplandırılan sorulardan herhangi bir puan indirimi yapılmaz. Sınavda adaylara her soru için 1,5-2 dakika zaman verilir. Yazılı sınavda soruların en az % 60'ına doğru yanıt veren aday başarılı sayılır. Sınav soruları, bu birimde teorik sınav ile ölçülmesi öngörülen tüm bilgi ifadelerini (Ek A1-2) ölçmelidir.</p>		

8 b) Performansa Dayalı Sınav		
-		
8 c) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Diğer Koşullar		
Adayın söz konusu birimden başarılı sayılması için T1 sınavından başarılı olması gerekir. Yeterlilik birimlerinin geçerlilik süresi birimin başarılı olduğu tarihten itibaren 2 yıldır.		
9	YETERLİLİK BİRİMİNİ GELİŞTİREN KURUM/KURULUŞ(LAR)	Bursa Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
10	YETERLİLİK BİRİMİNİ DOĞRULAYAN SEKTÖR KOMİTESİ	MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sektör Komitesi
11	MYK YÖNETİM KURULU ONAY TARİHİ VE SAYISI	İlk Onay:18.07.2012-2012/52 01 No'lu Revizyon: 31.07.2019 – 2019/101 01 No'lu Tadil 20/05/2020-1570

YETERLİLİK BİRİMİ EKLERİ

EK A1-1: Yeterlilik Biriminin Kazandırılması için Tavsiye Edilen Eğitime İlişkin Bilgiler

1. İş sağlığı ve Güvenliği

- 1.1: İş sağlığı ve güvenliği kuralları ve iş süreçlerinde uygulanması; iş süreçlerinde kullanılan kişisel koruyucu donanımlar ve kullanımı
- 1.2: İş sürecinde tehlike ve riskleri ile bunlara karşı uygulanacak önlemler
- 1.3: Acil durum kavramı ve acil durumlarda yapılacaklar

2. Çevre Koruma

- 2.1: Çalışma alanında çevre koruma yöntemleri
- 2.2: Çevresel atıklar ve dönüştürülebilen malzemeler ile dönüştürülebilen malzemelerin ayrılması

3. İş Organizasyonu

- 3.1: Günlük iş planı oluşturma
- 3.2: Çalışmaların raporlanması işlemleri
- 3.3: Çalışmaların arşivlenmesi işlemleri

4. Kalite

- 4.1: Kalite gerekliliklerine uygun çalışmak için takip etmesi gereken dokümanlar
- 4.2: Araç, gereç ve ekipman kullanımında kalite gereklilikleri

EK A1-2: Yeterlilik Biriminin Ölçme ve Değerlendirmesinde Kullanılacak Kontrol Listesi

a) BİLGİLER

No	Bilgi İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
BG.1	Talimatlar doğrultusunda, İSG ile ilgili önlemleri göz önünde bulundurarak, kendisini ve çevresindekileri riske atmayacak şekilde çalışmayı tanımlar.	A.1.1	1.1	T1
BG.2	Çalışma ortamında iş süreçlerine uygun KKD'leri seçer.	A.1.3	1.1	T1
BG.3	Kendisini ve çevresini etkileyeceğini gözlemlediği tehlike, risk ve ramak kala olayları tanımlar.	A.1.2	1.2	T1

No	Bilgi İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
BG.4	Yaptığı işle ilgili risk faktörlerinin azaltılmasına yönelik alınan önlemleri açıklar.	A.1.2	1.2	T1
BG.5	Kendisini ve çevresini etkileyeceğini gözlemlediği tehlike, risk ve ramak kala olayları yazılı ve/veya sözlü olarak ilgililer ile paylaşmayı açıklar.	A.1.4	1.3	T1
BG.6	Acil durum planında belirtilen hususlar dâhilinde alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri açıklar.	A.1.5	1.3	T1
BG.7	Yapılan işin gereklerine uygun çevre koruma yöntemlerini açıklar.	A.2.1	2.1	T1
BG.8	Doğal kaynakların verimli kullanımını için alınması gereken önlemleri açıklar.	A.2.2	2.1	T1
BG.9	Çalışma alanındaki atık kontrolü, imhası ve değerlendirilmesine yönelik uygulamaları açıklar.	A.2.3	2.2	T1
BG.10	Haftalık iş planına göre kendisinin günlük iş planını hazırlama sürecini açıklar.	B.4.1, B.4.2	3.1	T1
BG.11	Sorumlu olduğu işlerde raporlamanın nasıl yapılacağını tanımlar.	B.5.1, B.5.2	3.2	T1
BG.12	Amirinin talep ettiği şekilde bir arşivlemenin nasıl yapılacağını tanımlar.	B.6.1, B.6.2	3.3	T1
BG.13	Görev aldığı süreçte kalite gerekliliklerine uygun çalışma yöntemini açıklar.	A.3.1, A.3.3	4.1	T1
BG.14	Kullandığı araç-gereç, alet ya da donanımların kalite gerekliliklerine uygun çalışma yöntemlerini açıklar.	A.3.2	4.2	T1

12UY0073-3/A2 JAKARLI DOKUMA KUMAŞ DESEN HAZIRLAMA YETERLİLİK BİRİMİ

1	YETERLİLİK BİRİMİ ADI	Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama
2	REFERANS KODU	12UY0073-3/A2
3	SEVİYE	3
4	KREDİ DEĞERİ	-
5	A)YAYIN TARİHİ	18.07.2012
	B)REVİZYON NO/TADİL NO	Rev. No: 01 Tadil No: 01
	C)REVİZYON TARİHİ/ TADİL TARİHİ	01 No'lu Revizyon: 31.07.2019 01 No'lu Tadil 20.05.2020-1570
6	YETERLİLİK BİRİMİNE KAYNAK TEŞKİL EDEN MESLEK STANDARDI	
12UMS0193-3 Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı		
7	ÖĞRENME ÇIKTILARI	
<p><u>Öğrenme Çıktısı 1: Jakarlı dokuma kumaş desen hazırlama çalışması için hazırlık sürecini açıklar.</u> Başarım Ölçütleri: 1.1: Desen hazırlama çalışması için gerekli yardımcı kaynak ve teknik dokümanları açıklar. 1.2: Desen hazırlama çalışması için gerekli ekipmanların hazırlık sürecini açıklar.</p> <p><u>Öğrenme Çıktısı 2: Ham kumaş üretimi için kendisine verilen verileri kullanarak jakarlı dokuma kumaşın desen hazırlama çalışmasını yapar.</u> Başarım Ölçütleri: 2.1: Verilen desen resmi içerisindeki desen raporunu belirler. 2.2: Kumaşta istenen boyutları verecek şekilde bilgisayardaki desenin ölçülendirmesini yapar. 2.3: Desen resmini istenen kumaş kalitesine göre renklendirerek örgülendirmeye hazır hale getirir. 2.4: Kumaş kalitesine uygun olarak desene çözgü ve atkı ile ilgili tanımlamaları yapar. 2.5: Deseni kumaşta oluşturacak şekilde örgülendirmesini yapar. 2.6: Kumaşın dokunacağı platin görev planına uygun olarak jakar kartını hazırlar. 2.7: Jakar kartını, kumaşın dokunacağı jakarlı dokuma makinesinin formatına çevirir. 2.8: Yaptığı desen hazırlama çalışmasının çıktıları olan teknik bilgileri ilgili forma yazar.</p>		
8	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	
8 a) Teorik Sınav		
(T1) Çoktan Seçmeli Sınav: A2 Yeterlilik birimine yönelik teorik sınav Ek A2-2'de yer alan "Bilgiler" kontrol listesine göre gerçekleştirilir. Teorik sınavda adaylara her biri eşit puan değerinde olmak üzere çoktan seçmeli, 4 seçenekli en az altı (6) soruluk test uygulanmalıdır. Sınavda adaylara her soru için, 1,5-2 dakika süre verilir ve yanlış cevaplandırılan sorulardan herhangi bir puan indirimi yapılmaz. Sınavda, soruların en az % 60'ına doğru yanıt veren aday başarılı sayılır. Sınav soruları, bu birimde teorik sınav ile ölçülmesi öngörülen (Ek A2-2)'deki tüm bilgi ifadelerini ölçmelidir.		
8 b) Performansa Dayalı Sınav		
(P1): A2 birimine yönelik performansa dayalı sınav Ek A2-2'de yer alan "Beceriler ve Yetkinlikler" kontrol listesine göre gerçekleştirilir. Beceri ve yetkinlikler kontrol listesinde aday tarafından başarılması zorunlu kritik adımlar belirlenir. Adayın, performans sınavından başarı sağlaması için kritik adımların tamamından başarılı performans göstermek koşuluyla sınavın genelinden asgari % 80 başarı göstermesi gerekir. Performansa dayalı sınavın süresi, belirlenen kapsamda, gerçek uygulama şartlarındaki süreye		

karşılık gelmelidir. Performansa dayalı sınav gerçek veya gerçeğine uygun olarak düzenlenmiş çalışma ortamında gerçekleştirilir. Beceri ve yetkinlik ifadelerinin (Ek A2-2) tamamı performansa dayalı sınav ile ölçülmelidir

Performans sınavında adaydan, ham kumaş üretimi için gereken verileri bilinen jakarlı dokuma kumaşın yeni bir desenle üretimi için desen hazırlama çalışmasını yapması istenir. Bu amaçla adaylara Ek A2-2'de yer alan tüm beceri ve yetkinlik ifadelerini ölçecek şekilde tasarlanmış senaryo(lar)/veri set(ler)i verilir.

Verilen senaryo(lar)/veri set(ler)i

- Desen hazırlama çalışması için istenen kumaşın çözgü-atkı sıklıkları ve raporlarını, kullanılmasi istenen örgüleri içeren ham kumaş üretim verilerini
- A2 biriminin performans sınavı için gerekli kaynakları (jakar makinasının formatı, platin dizim planı, birim rapor ve tekrar ediş düzenini içerip tam raporu eksik olan resim formatındaki yeni desen dosyası vb.) ve adayın farklı sonuçlara gitmesini önleyecek ilgili kısıtları (istenen rapor eni değeri vb.) içermelidir.

Ek A2-2'de yer alan beceri ve yetkinliklerin değerlendirilmesi, adayın hazırladığı desen dosyaları, jakar kartı ve doldurduğu formlar üzerinden gerçekleştirilir.

Aday, uygulamasını yapmak üzere istediği kumaş türünü (giysilik, perdelik vb.) ve sınava gireceği jakarlı dokuma tasarım yazılımını tercih etme hakkına sahiptir. Adaydan uygulaması istenilen jakarlı dokuma kumaş, adayın yeterliliğini ölçebilecek düzeyde, tek çözgü-tek atkı sistemi (tek katlı) ile tanımlanmış ve gerekli teknik parametreleri içermelidir.

8 c) Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Diğer Koşullar

Adayın söz konusu birimden başarılı sayılması için T1 ve P1 sınavından başarılı olması gerekir. Birim için öngörülen sınavların geçerlilik süresi sınavın başarıldığı tarihten itibaren 1 yıldır. Birimin elde edilebilmesi için başarılı sınav tarihleri arasındaki süre farkı bir yılı geçemez. Yeterlilik biriminin geçerlilik süresi birimin başarıldığı tarihten itibaren 2 yıldır. Adayın kendi ve diğer kişilerin can güvenliğini tehlikeye sokacak bir davranış göstermesi halinde sınava son verilir.

9	YETERLİLİK BİRİMİNİ GELİŞTİREN KURUM/KURULUŞ(LAR)	Bursa Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
10	YETERLİLİK BİRİMİNİ DOĞRULAYAN SEKTÖR KOMİTESİ	MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sektör Komitesi
11	MYK YÖNETİM KURULU ONAY TARİHİ VE SAYISI	İlk Onay:18.07.2012-2012/52 01 No'lu Revizyon: 31.07.2019 – 2019/101 01 No'lu Tadil 20/05/2020-1570

YETERLİLİK BİRİMİ EKLERİ

EK A2-1: Yeterlilik Biriminin Kazandırılması için Tavsiye Edilen Eğitime İlişkin Bilgiler

- Jakarlı dokuma teknolojisi
 - 1.1:Jakarlı dokuma makinaları ve makine fonksiyonları
 - 1.2:Desenlendirme ve üretim şekillerine göre kumaş ve özellikleri
- Bilgisayarlı desen hazırlama çalışması hazırlığı
 - 2.1: Desen hazırlama sürecinde kullanılan yardımcı kaynak ve teknik dokümanlar
 - 2.2: Desen hazırlama sürecinde kullanılan ekipmanlar ile bunların hazırlık işlemleri
- Dokuma tasarım yazılımı kullanarak desen hazırlama
 - 3.1: Desen rapor çeşitleri
 - 3.2: Desen rapor hesapları
 - 3.3: Desen çizimi
 - 3.4: Çözgü ve atkı komutları tanımlama
 - 3.5: Deseni örgülendirme

- 3.6: Jakar kartı hazırlama
 3.7: Jakar kartı dönüştürme işlemleri
 3.8: Desene ait teknik rapor hazırlama işlemleri

EK A2-2: Yeterlilik Biriminin Ölçme ve Değerlendirmesinde Kullanılacak Kontrol Listesi

a) BİLGİLER

No	Bilgi İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
BG.1	Amiri tarafından belirlenen yardımcı kaynakların (kumaş, dergi, arşiv, desenler vb.) desen hazırlama süreci içinde kullanımını açıklar.	B.3.1	1.1	T1
BG.2	Desen hazırlama süreci için gerekli teknik dokümanların (desen kağıdı, iş formları vb.) neler olduğunu açıklar.	B.3.2	1.1	T1
BG.3	Çalışma öncesi bilgisayar ve diğer ekipmanları hazırlama sürecini açıklar.	B.2.1 B.2.2 B.2.3	1.2	T1
BG.4	Kumaş veya kâğıt üzerindeki deseni bilgisayara aktarma yöntemlerini tanımlar.	D.1.1	2.1	T1
BG.5	Üzerinde rapor aksları doğru çizilmiş olan desenleri seçer.	D.1.3	2.1	T1
BG.6	Desen birim raporunun tekrar ediş düzenine göre desen rapor çeşitlerini tanımlar.	D.1.4	2.1	T1

b) BECERİ VE YETKİNLİKLER

No	Beceri ve Yetkinlik İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
*BY.1	Herhangi bir resim formatındaki desen dosyasını renk indirgeyerek desen yazılımında kullanılabilir bir formata dönüştürür.	D.1.2	2.1	P1
BY.2	Desen resminde tekrar eden kısımları keserek desenin birim raporunu belirler.	D.1.3	2.1	P1
*BY.3	Belirlediği desen birim raporunu tekrarlatmak için uygun rapor çeşidini seçerek örgülendirme öncesinde desen raporunu bütünler.	D.1.4, D.3.3	2.1	P1
*BY.4	Amirinin verdiği çözgü-atkı sıklıklarına göre hesapladığı kâğıt oranını (ekran oranını) bilgisayarda tanımlar.	D.2.1	2.2	P1
*BY.5	Kumaşta istenen rapor eni değerini verecek şekilde, çözgü sıklığı ve sistemi ile desen rapor çeşidine göre desen eninin piksel-platin sayısını jakar kapasitesine uyarlayarak bilgisayarda tanımlar.	D.2.2, D.2.3	2.2	P1

No	Beceri ve Yetkinlik İfadesi	UMS İlgili Bölüm	Yeterlilik Birimi Başarım Ölçütü	Değerlendirme Aracı
*BY.6	Verilen desen resmindeki görsel oran değişmeyecek şekilde, atkı sıklığı ve sistemi ile desen rapor çeşidine göre desen yüksekliğinin piksel sayısını, atkı raporu ve örgü raporları yüksekliklerine uygun hale getirerek bilgisayarda tanımlar.	D.2.4	2.2	P1
BY.7	Bilgisayardaki desenin çalışma değerlerine göre kumaşta çıkacak desen boyutlarının birim ölçü değerlerini hesaplar.	D.2.6, B.5.3	2.2	P1
*BY.8	Amirinin belirlediği örgülerin sayısına göre renklendirme ve ince rötuşlama yapar.	D.1.5, D.3.1	2.3	P1
*BY.9	Amirinin yönlendirmesiyle estetik ve teknik gerekliliklere göre (parçalı atkı veya makine fonksiyonu tanımlama vb. amaçla) renk ilavelerini eksiksiz olarak yapar.	D.3.2	2.3	P1
*BY.10	Amirinin belirlediği çözgü sistemini (Kullanılan desen yazılımının çözgü sistemi tanımlama özelliği varsa) ve atkı sistemini bilgisayarda tanımlar.	D.4.1	2.4	P1
*BY.11	Amirinin verdiği atkı ipliklerinin dokuma makinasına takılış sırasına uygun olarak atkı planını bilgisayarda tanımlar.	D.4.2	2.4	P1
*BY.12	Amirinin belirlediği kumaş kalitesine göre, kullanılması gereken makine fonksiyonları varsa bilgisayarda tanımlar.	D.4.3	2.4	P1
BY.13	İlgili birimlere verilmek üzere desende kullanılan atkı ipliklerinin tel sayılarını tespit eder.	D.4.2, B.5.3	2.4	P1
BY.14	Hazırladığı desen raporundaki çözgü tel sayısını tespit eder.	D.2.5, B.5.3	2.4	P1
*BY.15	Deseni kumaşta oluşturacak şekilde, desendeki renklere amirinin belirlediği örgüleri verir.	D.5.1	2.5	P1
BY.16	Desene amirinin belirlediği kenar örgüsünü verir.	D.5.2	2.5	P1
BY.17	Amirinden aldığı verilere göre jakar platin görev planını bilgisayarda tanımlar.	D.6.1	2.6	P1
*BY.18	Jakar kartını, kumaşın dokunacağı platin görev planına uygun oluşturur.	D.6.2	2.6	P1
*BY.19	Jakar kartını, kumaşın dokunacağı jakarlı dokuma makinesinin formatına çevirir.	D.7.1	2.7	P1
BY.20	Belirtilen kodlandırma sistemine göre desene uygun kodu vererek doğru kayıt türü ile bilgisayarda kaydeder.	D.1.6	2.8	P1
BY.21	İlgili birimlere verilmek üzere desen hazırlama sürecinin çıktısı olan teknik bilgileri ilgili forma eksiksiz olarak yazar.	B.5.3	2.8	P1

(* Performans sınavında başarılması zorunlu kritik adımlar

YETERLİLİK EKLERİ

EK 1: Yeterlilik Birimleri

12UY0071-3/A1 İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma, İş Organizasyonu ve Kalite
12UY0073-3/A2 Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama

EK 2: Terimler, Simgeler ve Kısaltmalar

ACİL DURUM: İşyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olayları,

ACİL DURUM PLANI: İş yerlerinde meydana gelebilecek acil durumlarda yapılacak iş ve işlemler dahil bilgilerin ve uygulamaya yönelik eylemlerin yer aldığı planını,

AĞIZLIK AÇMA: Atkı ipliğinin atılabilmesi için örgü raporuna göre, önceden taharlanmış çözgü ipliklerinin bir kısmının alt bir kısmının üst pozisyona getirilerek aralarında boşluk oluşturulması işlemini,

ANALİZ: Tekstil materyallerinin veya kumaşların özelliklerinin tespit edilmesi işlemini,

ATKI (ATKI İPLİĞİ): Bir dokuma kumaşta enine yönde yer alan iplikleri,

ATKI PLANI: Kumaşta tekrarlayan atkı iplik sırası ve sayısını,

ATKI RAPORU: Kumaşta tekrarlayan atkı iplik sırasının en küçük birimi,

ATKI SIKLIĞI: Kumaş içerisinde birim ölçüdeki atkı ipliği sayısını,

ATKI SİSTEMİ: Kumaş içerisinde üst üste konumlanmış atkı sayısı ve oranını,

BOYDAN ÇEKME: Mamul kumaştaki çözgü ipliği ile makinedeki çözgü ipliği arasındaki boyut farkı oranını,

ÇÖZGÜ (ÇÖZGÜ İPLİĞİ): Bir dokuma kumaşta boyuna yönde yer alan iplikleri,

ÇÖZGÜ PLANI: Kumaşta tekrarlayan çözgü iplik sırası ve sayısını,

ÇÖZGÜ RAPORU: Kumaşta tekrarlayan çözgü iplik sırasının en küçük birimi,

ÇÖZGÜ SIKLIĞI: Kumaş içerisinde birim ölçüdeki çözgü ipliği sayısını,

ÇÖZGÜ SİSTEMİ: Kumaş içerisinde üst üste konumlanmış çözgü sayısı ve oranını,

DESEN: Tekstil yüzeylerinde dokuma veya baskı yöntemiyle oluşturulmuş estetik öğeyi,

DESEN AKSI: Desen raporunun en ve boy sınırlarını belirleyen yatay ve dikey çizgilerin kesişim noktalarını,

DESEN KÂĞIDI: Dokumacılıkta kullanılan farklı ölçülerde hazırlanmış kareli kâğıdı,

DESEN BİRİM RAPORU: Desenin kumaş üzerinde tekrarlayan en küçük birimi,

DESEN RAPOR ÇEŞİDİ: Desen birim raporunun yatay veya dikey ekseninde tekrar ediş düzenini, (Düz, soter, ayna vb.)

DESEN RAPORU: Rapor çeşidine göre tekrarlatılan desen birim raporunun, tamamlanmış şeklini veren alanı,

DOKUMA: Çözgü ve atkı ipliklerinin birbirleriyle dik açı oluşturacak şekilde belirli kurallara göre bağlantı yaparak yüzey oluşturma tekniğini,

DOKUMA TASARIM YAZILIMI: Dokuma kumaş yapısının tasarlanması ve dokuma makinesinde üretimi için gereken komutların hazırlanması sürecinin bilgisayar ortamında yapılmasına imkân veren yazılımı,

ENDEN ÇEKME: Mamul kumaştaki atkı ipliği ile makinede ağızlık içindeki atkı ipliği arasındaki boyut farkı oranı,

GRAFİK TABLET: Bilgisayarlı desen tasarımında kullanılan elektronik kalem ve tablet içeren ara birimi,

GRAMAJ: Kumaşın birim alandaki gram cinsinden değeri (g/m² ve g/m.tül gibi),

GÜCÜ: Çözümlü ipliklerinin tek tek içinden geçirildiği, çerçeve veya malyon iplikleriyle bağlantı yapılan delikli çelik telleri,

HAM KUMAŞ: Kumaşın dokuma makinesinden çıkmış halini,

ISCO: Uluslararası Standart Meslek Sınıflamasını,

İSG: İş sağlığı ve güvenliğini,

JAKAR: Çözümlü ipliklerine platin sayısı kadar hareket vererek desenlendirmeyi sağlayan ağızlık açma sistemini,

JAKAR DİZİM PLANI: Malyon ipliklerinin, platinlere bağlanmış ve dizim tahtasındaki sıralanış planı,

JAKAR KAPASİTESİ: Jakarda desenlendirme için kullanılan platin sayısını,

JAKAR KARTI: Kenar ve desenin örgülü halinin ve makine fonksiyon komutlarının dolu-boş noktalarla ifade edilmiş halini,

JAKAR PLATİN GÖREV PLANI: Jakardaki platinlerin görev dağılımını ve desen-komut numaralandırılmasını gösteren planı,

KÂĞIT ORANI: Ekrandaki desen görüntüsünü çözgü ve atkı sıklığıyla birebir hale getirebilmek için uygulanan değeri,

KARTON DELME MAKİNESİ: Jakar veya armür deseninin dokuma makinesine aktarıldığı kartonun delindiği makineyi,

KENAR ÖRGÜSÜ: Kumaşın kenarında kullanılan örgüyü,

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM (KKD): Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları,

KUMAŞ TÜRÜ: Gömleklik, tül/perde, döşemelik, havlu, vb. farklı kullanım alanları için farklı materyal ve çözgü-atkı sistemleriyle üretilmiş kumaş çeşitlendirmeleri,

MALYON İPİ: Platinlere bağlı olarak gücü tellerine hareket veren kablo benzeri iplikleri,

MAMUL KUMAŞ: Ham kumaşın dokuma sonrası işlemlerden geçmiş halini,

NUMUNE KUMAŞ: Üretime hazırlanacak desen için referans olarak kullanılan kumaş parçasını,

ÖRGÜ: Çözgü ve atkı ipliklerinin dik açı oluşturacak şekilde belirli kurallara göre birbirleriyle yaptıkları bağlantıları,

ÖRGÜ RAPORU: Çözgü ve atkı ipliklerinin dik açı oluşturacak şekilde belirli kurallara göre birbirleriyle yaptıkları bağlantılarının tekrar eden en küçük birimi,

ÖRGÜLENDİRME: Deseni kumaşa oluşturacak şekilde çizimdeki her bir renk alanına farklı örgü yerleştirmeyi,

ÖZEL BÜYÜTEÇ (LUP): Kumaş analizinde iplik sıklıklarının, örgü ve renk raporlarının belirlenmesinde yardımcı olan büyüteci,

PİKSEL: Desenin ekran görüntüsünü oluşturan her bir noktayı,

PLATİN: Malyon ipliklerine hareket ve makine fonksiyon komutlarını veren jakar makinesi elemanını,

RAMAK KALA OLAY: İşyerinde meydana gelen; çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olayı,

RİSK: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

RİSK DEĞERLENDİRMESİ: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmaları,

TEHLİKE: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

TEMEL ÖRGÜ: Bezayağı, dimi ve saten örgüleri,

TÜRETİLMİŞ ÖRGÜ: Temel örgülerden çeşitli yöntemlerle türetilmiş örgüleri
İfade eder.

EK 3: Meslekte Yatay ve Dikey İlerleme Yolları

Yatay İlerleme:

Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) Ulusal Yeterliliğinden belge almaya hak kazanmış kişinin sahip olduğu Jakarlı Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) Ulusal Yeterliliğinin “(A1) İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma, İş Organizasyonu ve Kalite” yeterlilik biriminin geçerliliğini koruyor olması koşuluyla;

- Armürlü Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı Seviye 3 Ulusal Yeterliliğinin, “(A1) İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma, İş Organizasyonu ve Kalite” Yeterlilik Biriminden muaf olup, “(A2) Armürlü Dokuma Kumaş Analizi” Yeterlilik Biriminin sınavlarında başarı sağlayarak Armürlü Dokuma Kumaş Desen Hazırlama Elemanı (Seviye 3) yeterlilik belgesi almaya hak kazanır.

EK 4: Değerlendirici Ölçütleri

Sınav ve belgelendirme kuruluşunda görev alacak değerlendiricinin aşağıdaki maddelerden herhangi birini sağlaması gereklidir:

- i. En az 4 yıl jakarlı dokuma kumaş desinatörü olarak çalışmış ve tekstil lisans programlarından mezun olmak ve en az bir jakarlı dokuma tasarım yazılımı kullanmak,
- ii. En az 6 yıl jakarlı dokuma kumaş desinatörü olarak çalışmış ve tekstil ön lisans programlarından mezun olmak ve en az bir jakarlı tasarım yazılımı kullanmak,
- iii. En az 4 yıl jakarlı dokuma kumaş deseni ile ilgili eğitici/öğretici olarak çalışmış ve tekstil lisans programlarından mezun olmak ve en az bir jakarlı dokuma tasarım yazılımı kullanmak,
- iv. Jakarlı Dokuma Kumaş Desinatörü (Seviye 5) MYK Mesleki Yeterlilik Belgesine sahip, en az 7 yıl bu alanda çalışmış olmak ve en az bir jakarlı dokuma tasarım yazılımı kullanmak.

Yukarıdaki özelliklerden en az birine sahip olan ve ölçme değerlendirme sürecinde görev alacak değerlendiricilere; sınav ve belgelendirme kuruluşları tarafından mesleki yeterlilik sistemi, kişinin görev alacağı ulusal yeterlilik(ler), ilgili uluslararası/ulusal meslek standart(lar)ı, ölçme-değerlendirme ve ölçme-değerlendirmede kalite güvencesi ve İSG konularında eğitim sağlanmalıdır.